

**Riječ
predsjednika**

Optužbe i pregovori

Unatrag, ima tome skoro godinu dana, prebrojavanje članstva prometnulo se u važnu, zlobnici bi rekli i najvažniju, aktivnost školskih sindikata. Prebrojavanjem se utvrđivala reprezentativnost za javne službe te za osnovno i srednje školstvo. Nakon prebrojavanja uslijedilo je osporavanje, a potom i dodatno provjeravanje rezultata. Osporavanja su nastavljena čak i nakon što su i inspektori dodatno pročešljali rezultate.

Pune istine radi, a poradi uobičajene (*Svi ste vi isti*) podjele krivnje, valja jasno naglasiti kako su se u ulozi osporavatelja cijelo vrijeme pojavljivali većinski sindikati u obrazovanju, dok se Preporod tek branio od optužbi i objeda. Poučeni drevnom maksimom da laž sedam puta običe svijet dok istina još nije obula cipele, iz našeg se sindikata i nismo pretjerano trudili odgovarati na kojekakve optužbe. No, naša suzdržanost nije nimalo obeshrabrila osporavatelje naše reprezentativnosti. Dapače!

Osim nas iz Preporoda, od blaćenja nisu bili pošteđeni niti pojedini članovi Povjerenstva za utvrđivanje reprezentativnosti. Nakon što su brzo potrošeni *argumenti ad rem*, brzo ih je nestalo i zato što ih zapravo nije ni bilo, uslijedili su napadi *argumentima ad hominem*. Kopalo se čak po obiteljskim biografijama, proučavalo veze i poznanstva, prebrojavalo krvna zrnca... Neki su sindikalisti s klevetama otišli tako daleko da su se trajno kompromitirali. I profesionalno i ljudski.

Poslije svega teško si je ne postaviti pitanje što stoji iz svega toga i koja je zapravo svrha tog višemjesečnog orkestriranog blaćenja našeg sindikata i uglednih članova Povjerenstva? Iako znam da se nekima moj odgovor neće svidjeti, ja ću odmah bez ikakva krznanja ustvrditi: Iza spomenutih optužbi i objeda na račun Preporoda stoji mržnja, a u pozadini razarajuće mržnje nalazi se, samo i jedino, strah od drugačijeg sindikalnog djelovanja.

Baš zato što na sve moguće načine u Preporodu nastojimo ne biti kao Oni, baš zato što su Oni svjesni da nas je sa svakim prebrojavanjem sve više i više, baš zato tom sindikalnom *drugom i drugačijem* treba onemogućiti sudjelovanje u kolektivnim pregovorima. Preporod treba eliminirati iz pregovora i zato što, za razliku od drugih sindikata, u pregovore ulazi pripremljen, zato što, za razliku od drugih sindikata, ima jasno proklamirane pregovaračke ciljeve, zato što, za razliku od drugih, zna što hoće ali i što neće. Hoće, npr. poboljšanje umjesto zadržavanja postojećih prava, hoće pravičnu naknadu troškova za prijevoz, hoće povećanje plaća svima onima kojima su plaće smanjene, hoće plaćanje onih oblika rada koji se sada ne plaćaju... A što Preporod neće? Neće trule ustupke na štetu radnika, neće pregovore bez uvida javnosti i članstva, neće potpisivanje ugovora bez izjašnjavanja članstva...

U želji da se u pregovorima otarase Preporoda, kolege iz druga dva školska sindikata su, uz teško objašnjivu potporu ostalih kolega iz javnih službi, propustili priliku koja se sindikatima zaista rijetko pruža. Umjesto da iskoriste poroznost koalicijske vlasti i približavanje lokalnih izbora te se u kolektivnim pregovorima za radnike u javnim službama npr. pokušaju izboriti za plaćanje stvarnih umjesto umanjjenih troškova prijevoza, sindikati javnih službi su pristali, bez da ih se na to čak i pretjerano nagovaralo, a kamoli da im se nečim priprijetilo, na odvijanje pregovora nakon završetka izbora. A kako će se u međuvremenu, za ovakvu prognozu zaista nisu potrebne usluge Nostradamusa ili Babe Vange, državne financije tek dodatno *agrokorizirati*, sam od sebe se nameće odgovor na pitanje krajnjeg učinka pregovaranja u daleko nepovoljnijim političko-gospodarskim zadatostima. Bilo kako bilo. Prebrojavanje je započelo. Pregovori će tek krenuti. Pa sretno nam bilo. Po jednom i po drugom pitanju.

POTPISANI KOLEKTIVNI UGOVORI ZA ZAPOSLENIKE U OSNOVNOŠKOLSKIM I SREDNJOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Nismo zadovoljni – moglo se i moralo postići više!

Nakon što je na svojoj sjednici održanoj 6. travnja Vlada RH prihvatila nacрте kolektivnih ugovora za zaposlenike u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama, na prigodnoj svečanosti održanoj 11. travnja u Ministarstvu znanosti i obrazovanja ugovore su potpisali ministar znanosti i obrazovanja dr. sc. **Pavo Barišić**, **Sanja Šprem**, predsjednica Sindikata hrvatskih učitelja, **Branimir Mihalić**, predsjednik Nezavisnog sindikata zaposlenih u srednjim školama Hrvatske i **Željko Stipić**, predsjednik Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod. Novi bi ugovori trebali trajati do 1. rujna, odnosno do 1. prosinca ove godine s takozvanim produljenim trajanjem.

Ministar Pavo Barišić izrazio je zadovoljstvo zbog potpisivanja kolektivnih ugovora te želju za nastavkom uspješne suradnje i partnerskoga odnosa sa sindikatima kao dionicima i partnerima u unaprjeđenju sustava odgoja i obrazovanja. „Pregovori su bili kratki, uspješni i ispunjeni razumijevanjem sindikata. Ovim ugovorima zadržana su ista materijalna prava zaposlenika, a novost je što je njima riješen jedan od najdugovječnijih školskih problema u pogledu rada povjerenstava za raspodjelu tehnoloških viškova u školskim ustanovama. Naime, prvi put je prihvaćena legitimna reprezentativnost većinskih sindikata – Sindikata hrvatskih učitelja i Nezavisnoga sindikata zaposlenih u srednjim školama te manjinskoga Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod, čime je omogućena jednako pravnost sindikata pri sudjelovanju u radu ovih povjerenstava”, rekao je ministar Barišić.

Predsjednica Sindikata hrvatskih učitelja **Sanja Šprem** je naglasila da se je na ubrzanim pregovorima moralo osigurati sva materijalna prava koja su bila u prethodnom kolektivnom ugovoru kako zaposlenici ne bi ostali bez ugovorenih dodataka. „Ovo je dobra podloga za buduće pregovore koji su ovog puta bili specifični jer su u njima sudjelovala po dva sindikata. Osim zaštite položaja i materijalnih prava zaposlenika u ovim pregovorima smo osigurali zajednički položaj manjinskog sindikata u povjerenstvima za zbrinjavanje tehnoloških viško-

Vlada je dobila kolektivne ugovore, a da pritom nije izdvojila nijednu dodatnu lipu za dva podsustava koji su u dosta teškom stanju jako dugo vremena. Nismo zadovoljni, jer smo s pregovorima spletom najrazličitijih okolnosti ušli u predizborno vrijeme, kada je svaka vlast najosjetljivija na sindikalne zahtjeve, ali nažalost od strane ponajprije većinskih sindikata, a podrška nije izostala ni od strane vlasti, činilo se sve da se pregovori završe što je moguće prije tako da u pravom smislu i nije bilo zahtjeva sa sindikalne strane. U tom smo dijelu razočarani, jer bojim se da za pet ili šest mjeseci budemo u prilici pregovarati, ta prilika neće biti ista – rekao je Željko Stipić

va, jer većinski sindikat nema problema s transparentnošću vlastitoga rada. Želimo da kroz suradnju postignemo najbolje za sve zaposlenike u osnovnom školstvu i na tome ćemo i ubuduće inzistirati”, rekla je Sanja Šprem.

Da sam ministar i ja bih bio zadovoljan

Predsjednik Nezavisnog sindikata zaposlenih u srednjim školama Hrvatske **Branimir Mihalić** rekao je da je ugovor koji se potpisuje za zaposlenike u srednjem školstvu identičan onome iz 2014. godine, čime je osiguran mir u zbornicama i stvoren dobar temelj za nove pregovore za koje je njegov sindikat spreman i u kojima će se boriti za kvalitetniju i bolja prava zaposlenika.

Tom prigodom predsjednik Preporoda **Željko Stipić** je rekao:

– Ovo što je potpisano nastalo je i ne može nastati drugačije nego kao zajednički posao dviju

strana. Sigurno da naši pogledi na danas potpisano ovise o tome s koje pozicije dolazimo. Čuli smo ministra Barišića koji je izrazio zadovoljstvo učinjenim i moram priznati, da sam na njegovom mjestu, a nadam se da je to nemoguće, i ja bih bio zadovoljan. Naime, Vlada je dobila kolektivne ugovore, a da pritom nije izdvojila nijednu dodatnu lipu za dva podsustava koji su u dosta teškom stanju. I u takvom su stanju jako dugo vremena. Vladina strana uvijek nastupa s pozicije da osigura socijalni mir, a da je to što manje košta. I to se je ovim ugovorima osiguralo. S druge pak strane sindikati su interesne skupine i trebaju ispuniti očekivanja onih koje predstavljaju. Jako mi je drago da je i sa sindikalne strane iskazano zadovoljstvo, i u tom dijelu ću ga podijeliti s mojim sindikalnim kolegama da je kolektivni ugovor opstao i da i dalje živi pa će još nekoliko mjeseci biti na snazi i

Nastavak sa str. 1

da nećemo krajem ove nastavne godine unijeti neku dodatnu nervozu, jer nervoze u školama ionako ima na pretek. Moram otvoreno reći, a već dvadesetak godina nastojim tako govoriti, da naša očekivanja u Sindikatu Preporod nisu ispunjena i to ne zato što se ispregovaralo to što se ispregovaralo nego što smo imali jako dobru situaciju za ove pregovore. Gotovo idealnu, jer smo s našim pregovorima, spletom najrazličitijih okolnosti, ušli u predizborno vrijeme, kada je svaka vlast najosjetljivija na sin-

Očekivali smo da ćemo se barem pomaknuti u rješavanju nekih spornih rješenja u postojećim kolektivnim ugovorima. Dolazi nam kraj nastavne godine i pojavit će se situacije u kojima su učitelji i nastavnici u osnovnoj i u srednjoj školi posebno osjetljivi. Znamo da je bivša vlast pa i ona prije nje, a u tome je bilo vrlo vješta, uvela neke nove oblike vrlo zahtjevnog, ali i neplaćenog rada u školama. Produžna nastava neće i ove godine biti valorizirana, opet neće biti iskazana, dakle i neki će naši kolegice i kolege po 30, 40 i 50 sati raditi, a da za to neće ni na koji način biti nagrađeni. Slično je i s dežurstvima na državnoj maturi

dikalne zahtjeve. No, nažalost od strane ponajprije većinskih sindikata, ali onda podrška nije izostala ni od strane vlasti, činilo se sve da se ti pregovori završe što je moguće prije tako da u pravom smislu i nije bilo zahtjeva sa sindikalne strane. Mi smo u tom dijelu razočarani, jer bojim se da za pet ili šest mjeseci budemo u prilici pregovarati, ta prilika neće biti ista. Na neki način možda će oni koji će s nama pregovarati biti manje osjetljivi za naše zahtjeve nego što je to bilo moguće u pregovorima koji su završili. Ali, previše sam puta upotrijebio tu riječ „možda”. Dakle, ni u jednom poslu ne možete biti potpuno sigurni, no oni

koji nešto znaju o kolektivnom pregovaranju kažu da je predizborno vrijeme idealno vrijeme za vođenje kolektivnih pregovora.

Pomak s mrtve točke

A što smo očekivali? Ponajprije da ćemo u nekom dijelu uspjeti, ako ne unaprijediti, ali barem pomaknuti se u rješavanju nekih spornih rješenja u postojećim kolektivnim ugovorima. Dolazi nam kraj nastavne godine i pojavit će se tri situacije u kojima su učitelji i nastavnici u osnovnoj i u srednjoj školi posebno osjetljivi. Znamo da je bivša vlast pa i ona prije nje, a u tome je bilo vrlo vješta, uvela neke nove oblike vrlo zahtjevnog, ali i neplaćenog rada u školama.

Produžna nastava će i ove godine biti ne valorizirana, opet neće biti iskazana, dakle i naše će kolegice i kolege po 30, 40 i 50 sati raditi, a da za to neće ni na koji način biti nagrađeni. Slično je i s dežurstvima na državnoj maturi, jer i to je bolno mjesto gdje se dane i dane gubi na posao, koji nije dodatno plaćen. Mi iz Sindikata Preporod i kolege iz drugih sindikata se tu ne razlikujemo i stalno naglašavamo da se ne mirimo s time da se novi oblici rada uvode kao neplaćeni, ali se razlikujemo u tome jer u Preporodu mislimo da je upravo sad bila prilika da se pomaknemo s mrtve točke. No, to se nije dogodilo.

Treće pitanje odnosi se na famozne komisije za raspoređivanje tehnoloških viškova. Drago mi je da smo se pomakli s mrtve točke. Nismo riješili problem, ali smo se uputili u pravom smjeru rješavanja ovog problema i u tom smislu zahvaljujem kolegama iz većinskog sindikata, Sindikata hrvatskih učitelja, koji je imao razumijevanja za prijedlog koji je došao od strane manjinskog sindikata. To jest korak naprijed, a rješenje ćemo imati tek onda kad u svim županijskim komisijama, ali i u drugostupanskoj odnosno državnoj komisiji, budu sjedila dva predstavnika većinskog sindikata i jedan predstavnik manjinskog sindikata. To je put prema transparentnosti koja je već spomenuta, jer to nam treba biti svima u interesu. Iako i mi u Preporodu imamo neki razlog za zadovoljstvo ovim pregovorima, bili bismo zadovoljniji da smo uspjeli više napraviti za one zbog kojih stojimo. Nadam se da kolektivni ugovori koje potpisujemo jesu prijelazni i da će se novi kolektivni ugovori svojim sadržajem bitno razlikovati od ugovora koje potpisujemo danas. Jer, boljeg položaja zaposlenih u osnovnim i srednjim školama ne može biti bez boljih i kvalitetnijih kolektivnih ugovora. I to mora biti svima jasno i zato je kolektivno pregovaranje *conditio sine qua non* nekog boljeg školstva u ovoj zemlji – zaključio je Željko Stipičić.

Milan Novačić

ZADAR – SAVJETOVANJE ZA POVJERENICE I POVJERENIKE

Razvoj komunikacijsko-

Dobar dio savjetovanja posvećen je komunikacijskim vještinama – međusobnoj komunikaciji članstva unutar podružnice, komunikaciji sindikalnih dužnosnika s povjerenicima, komunikaciji povjerenika s članovima u podružnici – području djelovanja kojemu se do sada u sindikatu nije pridavalo dovoljno važnosti. Razgovaralo se i o kolektivnom pregovaranju, o mobingu u školama, a predstavljena su i idejna rješenja za novi vizualni identitet Preporoda

U Zadru je od 7. do 9. travnja održano savjetovanje za više od 220 povjerenika Sindikata Preporod iz svih krajeva Hrvatske, a među njima je bio i velik broj onih koji su prvi puta na ovakvom okupljanju. Jedan od razloga za održavanje ovakvog seminara, kako je otvarajući skup istaknuo predsjednik Preporoda **Željko Stipičić**, upravo je međusobno upoznavanje novih povjerenica i povjerenika sa starijim kolegama.

– U proteklih smo 17 mjeseci oformili 38 novih podružnica, najviše, čak 17 u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Međusobno upoznavanje i zbližavanje važan je razlog svakog ovakvog sindikalnog okupljanja. Zajedništvo je važna pretpostavka uspjeha svake sindikalne akcije, ali ono se ne dogodi samo po sebi, samo od sebe. Drugi je razlog okupljanja stjecanje novih sindikalnih znanja i vještina. Doslovce svakodnevno u našim se podružnicama provjeravaju naša znanja i naša osposobljenost za rješavanje problema. Provjeravaju nas ponajprije naši članovi, ali i oni koji to nisu, provjeravaju nas članovi drugih sindikata, provjeravaju nas ravnatelji. Od nas se uvijek očekuje da imamo odgovor na svako pitanje, da imamo rješenje problema u svakoj situaciji. Svakim je danom zato sve zahtjevnije obnašati dužnost sindikalnog povjerenika. Onaj tko nema interesa iz dana u dan ovladavati novim sindikalnim znanjima, s vremenom će biti sve manje upotrebljiv u sindikalnom poslu. Uloga je ovih savjetovanja da takvih među nama bude što manje – rekao je Željko Stipičić.

Dobar dio savjetovanja posvećen je komunikacijskim vještinama – području djelovanja kojemu se do sada u sindikatu nije pridavalo dovoljno važnosti. Međusobna komunikacija, komunikacija sindikalnih dužnosnika s povjerenicima, komunikacija povjerenika s članovima u podružnici, međusobna komunikacija članstva unutar podružnice – tek su neka područja unutar kojih se provjeravaju komunikacijsko-prezentacijske kompetencije, a o njihovim različitim aspektima govorio je dr. sc. **Nikša Sviličić**, jedan od istaknutijih stručnjaka za komunikologiju.

Psihički aspekti mobinga u školstvu

Drugo od tri predavanja posvećeno je *mobingu*. Naime, sve veći broj dojava i pritužbi iz škola o zlostavljanju, pogotovo od strane poslodavca, s jedne strane, te nekako i neujednačena sudska praksa s druge strane razlozi su zašto je ova tema ponovno stavljena na dnevni red, a o njoj je govorio **Ante Leskur**, jedan od psihijatar s najvećim iskustvom u pomažanju žrtvama mobinga.

– Raznim oblicima aktivnog ili pasivnog zlostavljanja koje ljudi doživljavaju praktički se nastoji ugroziti ljudsko dostojanstvo, in-

tegritet i to i psihički i fizički. U današnje doba kad je jako puno nezaposlenih pa je vrlo teško uopće naći posao, prijetnja koju ljudi doživljavaju od poslodavca koji im prijeti otkazom čini poslodavca još jačim i prisiljava zaposlenike na kompromise. Egzistencijalna prijetnja kod ljudi izaziva niz simptoma i praktički predstavlja profesionalno, psihološko i socijalno ubojstvo djelatnika. Ljudi se osjećaju ugroženo pogotovo nakon nekih promjena u kolektivu, kad dolazi novu rukovodstvo. U školstvu su najčešći oblici zlostavljanja vrlo vidljivi. Ponajprije, to je prekidanje svih kontakata sa žrtvom, a autoriteti utječu na to da i cijela radna sredina izolira određenu osobu što je vrlo teško podnijeti. Događa se čak i fizička izolacija, odnosno, radnika se smjesti daleko izvan zbornice ili

drugih radnih mjesta i to je velika prijetnja djelatniku, ali i opomena svima ostalima. Osim toga, česta je pojava glasina, ismijavanja, optuživanja za psihičku bolest i dovodi se time u pitanje radna kompetencija djelatnika koji je zlostavljan. U školama tako postoje oni koji su podobni rukovodstvu i koji imaju posebna prava u odnosu na zlostavljane koji su izolirani i sve se svede na klanove u kolektivu. Oni povlaštteni imaju slobodne dane, napreduju, putuju na usavršavanja dok oni drugi ništa od toga ne uživaju. Vrlo često su žrtve koje su se na bilo koji način suprotstavile ravnatelju ili mu bile protukandidat u izbornom postupku i one doživljavaju različite vrste šikaniranja koja mogu uzrokovati i teža oboljenja poput infarkta ili nekih psihosomatskih bolesti.

Žrtva obično najprije osjeća

Milenijska fotografija Šime Strikomana na zadarskoj rivi

PREPORODA

-prezentacijskih kompetencija

grč u trbuhu, ali se događa i niz promjena organskih sustava od probavnih smetnji, promjena u menstrualnom ciklusu, gubitak težine ili debljanja, misli su preokupirane poslom pa se gubi veza s bračnim partnerom. Stres izaziva dramatične promjene u mozgu i utječe na učinkovitost i kvalitetu izvršavanja radnih zadataka tak oda žrtve zlostavljanja doista gube koncentraciju i lošije su u izvršavanju obveza što je samo posljedica zlostavljanja. Isto tako česte su i depresije koje uzrokuje visoka razina stresa kojemu su osobe izložene. Žrtvama mobbinga najpotrebnije je da ih netko sasluša i da pokaže empatiju, ali bez davanja pragmatičnih savjeta i svemogućih recepata ili savjeta. Takvim osobama treba ponuditi stručnu pomoć, da se sretnu sa sebi sličnim ljudima koji imaju slične probleme i da uvide da nisu sami, ali i da nisu bolesni, jer je ljudski da se osjećaju loše zbog zlostavljanja koje proživljavaju. Učinkovito u borbi protiv svih posljedica zlostavljanja može biti pojačana tjelesna aktivnost, meditacija, autogeni trening, stručna psihijatrijska pomoć. Na zlostavljače je teško utjecati, jer najčešće su to psihopati, bolesne osobe koje nemaju objektivnu percepciju vlastitog ponašanja i postupaka, ali su dobro orijentirani pa prema sebi nadređenima budu vrlo ponizni i prilagodljivi, dok su prema podređenima vrlo neugodni, bahati. To su osobe s kojima imate problem ma gdje bili – u obitelji, susjedstvu, na radnome mjestu – zaključio je Ante Leskur.

Dileme kolektivnog pregovaranja

Održavanje savjetovanja vremenski se gotovo poklopilo s netom završenim kolektivnim pregovorima u kojima je po prvi puta sudjelovao trostruko reprezentativan sindikat Preporod. Plenarno predavanje dr. sc. **Viktora Gotovca** naslovljeno „Dileme kolektivnog pregovaranja u osnovnom i srednjem školstvu“ bilo je vrlo poticajno za razmišljanje o stvarima koje se svakome čine posve običnima i podrazumijevajućima, ali koje ipak nisu tako jednostavne.

– Tema kolektivnih pregovora je uvijek zanimljiva pa pitanja koja se postavljaju na pravi način mogu pomoći da nađemo odgovore. Moj jedini problem je to što nakon

više od dvadeset godina Zakona o radu i kolektivnih pregovaranja mi u Hrvatskoj i dalje imamo malu školu kolektivnih pregovora. Ne znam čija je to greška, ali kad bi neko dijete više od 20 godina išlo u osnovnu školu, prije ili kasnije izgubilo bi pravo da tu nastavu pohađa – rekao je Viktor Gotovac i nastavio:

– Pitanja koja nas danas muče, mučila su nas i prije pet, deset ili dvadeset godina i čini se da više nije problem u „školi“ nego u učenicima, a to smo svi mi. Kad je riječ o uređenju radnih odnosa, svi sadržaji su tu, odredbe su na papiru, svi znamo za njih, u kolektivnim ugovorima stvari se nisu mijenjale, ali ipak nas svaki put iznenadi nešto novo i nerazjašnjeno, i svaki put se pojavljuju iste greške koje ponavljamo. I ovo je priča o nama, o neuspjehu, o hrvatskom školstvu i javnim službama i vrlo često o onima na strani Vlade s kojima se pregovara i koji, iako bi trebali jamčiti zakonitost, zapravo cijelo vrijeme čine stvari koje su upitno zakonite. Kod nas se sve razvija – norme, papiri, procedure – a zapravo cijelo vrijeme tavorimo u istim greškama.

Dosta se u zadnje vrijeme počelo razmišljati o tome što je plaća. Svi misle da im je to jasno, ali u Hrvatskoj ima više od 17 definicija tog pojma. A kad ima toliko definicija, onda je jednako toliko načina gledanja na plaću. Pitanje je što su onda materijalna prava. To su dodaci na plaću poput regresa, božićnice, otpremnine koji su neoporezivi. Stvar je komplicirana i time što se nije jasno definiralo ni pojam javne službe pa onda u znanosti imamo institucije koje se ne financiraju preko Ministarstva znanosti i obrazovanja. I logično je pitati što su javne službe, a jedan od načina definiranja je da kažemo da su to službe u kojima se plaće financiraju iz državnog proračuna. I tako proizvodimo kaos. Kakve su to javne službe ako se produženi boravak u osnovnom obrazovanju drukčije i organizira i plaća nego svi ostali poslovi koji se rade u školi? Jer ovi potonji dobivaju iz proračuna, a oni iz produženog boravka neka se dogovaraju s osnivačima škola ako su oni uopće spremni financirati te programe. Slično prolaze i asistenti u nastavi. Što su oni, gdje rade? Svaka županija ih drukčije definira i plaća. Da bi se moglo išta

mijenjati, valja definirati osnovne pojmove. Definicija nemamo, a kad ih i stvorimo, uvijek nakon njih dolaze i neke iznimke.

U javnim službama imamo opće uređenje rada kroz Zakon o radu, ali i još barem dvije razine uređenja – Temeljni kolektivni ugovor i granski kolektivni ugovor. Imamo definiciju plaće i dodataka na plaću koji su ušli u kolektivne ugovore, a mnogi dodaci su često dupliranje postojećih – primjerice, postoji 0,5 posto kao naknada za vjernost službi, ali i jubilarnu nagradu pa u konačnici i otpremninu koje su također naknada za vjernost službi. Zašto su kolektivni ugovori kod nas bitni? Zato što sve vezano za plaće ide kroz kolektivne ugovore. Ako se neka pitanja pojave tijekom trajanja kolektivnih ugovora onda bi ih se trebalo i riješiti kroz kolektivne ugovore. Recimo nejasnoće oko troškova prijevoza bi trebalo riješiti kroz nove kolektivne ugovore.

Država financira javne službe iz proračuna te jedinice lokalne samouprave. Država financira plaće i naknade te ostala materijalna prava ugovorena kolektivnim ugovorima. Jedinice lokalne uprave financiraju prijevoz zaposlenika u srednjoškolskim ustanovama i materijalna prava ugovorena kolektivnim ugovorima. Je li moguće da dva različita izvora financiraju iste stvari? Produženi boravak i neki posebni programi su također u domeni lokalne samouprave, prijevoz na posao i s posla u ne-

nastavne dane. Činjenica je da bi svi koji rade u školama trebali biti jednaki i na sve njih bi trebalo primijeniti kolektivni ugovor, ali se to ne događa. Recimo, na asistente u nastavi koji su u radnom odnosu, ali ne dobivaju prava iz kolektivnog ugovora. Oni su privremeno u školama pa i ne pitaju imaju li pravo na regres, božićnicu, dar za dijete kao i svi drugi zaposlenici škole. To ne pitaju čak ni kad im prestane radni odnos. Stvorili smo situaciju da protivno ideji radnih odnosa postoje određene osobe na koje se kolektivni ugovor ne primjenjuje. Isto je i s učiteljima u produženom boravku, koji kao da rade u nekom neželjenom obliku odgojnoobrazovnog rada. U nekim lokalnim zajednicama imaju sreću pa se na njih primjenjuje parametri iz kolektivnog ugovora, ali u mnogima nije tako. Imamo kolektivni ugovor koji se protivno svim propisima primjenjuje različito na radnike. Kao, „budi sretan što uopće radiš!“. Kolektivni ugovor obvezuje poslodavca, a poslodavac ga treba primijeniti na sve radnike koji kod njega rade, a ne selektivno. Svaki radnik može tužiti poslodavca ako mu ne isplati neki dodatak ili naknadu koja mu pripada temeljem kolektivnog ugovora. Naizgled, sve je dobro riješeno, nitko nema pitanja i svi prelaze preko jedne grupe ljudi koji ne ostvaruju prava iz kolektivnog ugovora.

Vlada je, uvjerena da je toliko dobra i u pravu, svoju strategiju kolektivnog pregovaranja objavila na internetu. U njima piše da su to smjernice za pregovore o sklapanju kolektivnih ugovora koji se primjenjuju na zaposlenike u državnim i javnim službama za čije se plaće i druga materijalna prava sredstva osiguravaju u državnom proračunu. Oni pregovaraju samo za neke ljude. Dvije stranice dalje u istom dokumentu više se spominje državni proračun. Ni u Temeljnem kolektivnom ugovoru se ne spominje državni proračun kao izvor financija. U kolektivnom ugovoru za srednje škole piše da on

obvezuje Vladu, Školski odbor i ravnatelja škole. Dakle, tri su različita rješenja na koga se kolektivni ugovori primjenjuju i svi oni koji nisu dobili regres ili božićnicu kad bi tužili državu, dobili bi parnicu.

Posredovanje u zapošljavanju postaje zabavan i komičan institut. Na papiru dobro izgleda za državu koja će uštedjeti novac jer neće biti otpremnine. Nelogično je da se osobu iz osnovne može zaposliti u srednju školu, ali u obrnutom smjeru je to nemoguće.

Tumačenje kolektivnih ugovora je također zanimljivo. Naime, postoje strane koje sklappaju kolektivni ugovor i u novi ugovor nisu ubačena tumačenja iz prošloga iako je i postojeći vrlo sličan prethodnome. Hoće li tumačenja biti drukčija od prethodnih? Osim toga, kad se nešto potpiše, teško je nakon nekog vremena tumačiti što smo u trenutku potpisivanja točno mislili. Zato imamo komisije za tumačenje kolektivnih ugovora koje kao da često idu suprotno do ugovora, jer oni koji su ugovore potpisali nisu razmišljali o tome da su im možda odredbe nejasne pa mogu generirati sporove i nedoumice. Sve se to moglo riješiti ugradnjom kvalitetnijih rješenja, pregovaranjem o izmjenama onoga što u prethodnim ugovorima nije bilo dobro, ali nije se napravilo to, nego se na brzinu forsiralo potpisivanje novih kolektivnih ugovora, a pregovarat ćemo malo kasnije – zaključio je Viktor Gotovac.

O komunikaciji u medijima i društvenim mrežama govorio je **Goran Skok** koji je predstavio i mrežnu stranicu Sindikata Preporod te nekoliko aplikacija kojima se olakšava financijsko poslovanje i evidencija članstva. **Pero Mrnarević** govorio je o moći vizualnog komuniciranja te okupljenim sindikalnim povjerenicima predstavio i prijedloge rješenja za novi vizualni identitet Sindikata Preporod. Savjetovanje je svojom 551. milenijskom fotografijom zabilježio poznati fotograf **Sime Strikoman**.
Milan Novačić

Dva prijedloga rješenja za novi vizualni identitet Preporoda (autor Pero Mrnarević)

3. travnja Pod vodstvom Željke Kollert, županijske povjerenice Preporoda u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u Velikom Trojstvu održan sastanak županijskog vijeća. Na sastanku je županijska povjerenica podnijela izvještaj s 8. sjednice Glavnog vijeća. Iscrpno je predstavljena i akcija „Udružimo se!“. Razgovaralo se i o organizaciji predstojećeg savjetovanja u Zadru.

4. travnja U Ekonomskoj školi u Sisku održan je sastanak Županijskog vijeća Preporoda u Sisačko-moslavačkoj županiji. Na sastanku, koji je vodio županijski povjerenik Nikola Bartulić, sudjelovali su pravnik i predsjednik Sindikata. Na sastanku se govorilo i raspravljalo o temama s 8. sjednice Glavnog vijeća. Na kraju sastanka, od dugogodišnjeg povjerenika u Osnovnoj školi Mate Lovraka i županijskog povjerenika Ivica Marušića, zbog odlaska u mirovinu oprostio se predsjednik Sindikata.

5. travnja U Tehničkoj školi Čakovec održan sastanak Međužupanijskog vijeća Preporoda za sjevernu Hrvatsku. Na sastanku je predsjednik Sindikata izvjestio o sadržaju 8. sjednice Glavnog vijeća. U nastavku sastanka razgovaralo se o organizaciji akcije „Udružimo se!“ u školama Međimurske i Varaždinske županije.

Razgovaralo se i o sudjelovanju povjerenica i povjerenika na predstojećem savjetovanju u Zadru.

6. travnja Za predstavnike gradske i županijske vlasti, te za predstavnike medija, u Gospiću održano predstavljanje Sindikata Preporod. Također, predsjednik Sindikata govorio je i o aktualnim događanjima u osnovnom i srednjem školstvu. Na predstavljanju je najavljeno i skoro osnivanje Županijskog vijeća Preporoda u Ličko-senjskoj županiji.

7. travnja U zadarskom Hotelu Kolovare započelo trodnevno savjetovanje za sindikalne povjerenice i povjerenike. Prvi

je dan Nikša Sviličić održao predavanje „Komunikacijsko-prezentacijske vještine u radu sindikalnih aktivista“, drugi je dan Ante Leskur održao predavanje „Psihički aspekti mobinga u školstvu“, treći

je dan Viktor Gotovac održao predavanje „Dileme kolektivnog pregovaranja u osnovnom i srednjem školstvu“. Drugog je dana Goran Skok govorio o komunikaciji u medijima i društvenim mrežama, a Pero Mrnarević predstavio je prijedloge novog vizualnog identiteta Preporoda.

11. travnja U Ministarstvu znanosti i obrazovanja upriličeno potpisivanje granskih kolektivnih ugovora: kolektivnog ugovora za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama i Kolektivnog ugovora za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama. Prije potpisivanja kolektivnih ugovora ministar Pavo Barišić i predsjednici sindikata Sanja Šprem, Branimir Mihalinec

i Željko Stipić obratili su se nazočnima sudionicima potpisivanja i okupljenim novinarima. Oba granska kolektivna ugovora istječu 1. rujna i do tada bi se trebali sklopiti novi kolektivni ugovori.

12. travnja Pravnik i predsjednik Sindikata sudjelovali na sastanku podružnice Preporoda u Osnovnoj školi Ivana Gorana Kovačića u Starom Petrovom Selu. Sastanak u podružnici koja je nedavno osnovana sazvaio je i vodio povjerenik Ninoslav Toht. Na sastanku se govorilo o aktualnostima u školstvu, kolektivnom pregovaranju i mogućnostima širenja Preporoda u Slavonko-brodskoj županiji.

13. travnja U Osnovnoj školi prof. Filipa Lukasa u Kaštel Starom osnovana podružnica Preporoda. Za prvu povjerenicu izabrana je Liljana Ljubičić, a za zamjenicu povjerenice Ljubica Klanac. Nakon osnivanja podružnice u Kaštel Starom Preporod organizirano djeluje u 48 osnovnoškolskih ustanova na području Splitsko-dalmatinske županije. ČESTITAMO!

24. travnja Preporod započeo postupak utvrđivanja broja članova u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama. Utvrđivanje se provodi radi ustanovljavanja reprezentativnosti u javnim službama. Postupak je započeo 1. travnja i završava 30. travnja. Slanje podataka iz školskih ustanova u Preporodu završava 25. travnja.

Blagajna uzajamne pomoći Brzo i efikasno rješava vaše financijske probleme

tel 021/323 036 ili www.sindikata-preporod.hr

ZAGREB PREGOVORI O GRANSKIM KOLEKTIVNIM UGOVORIMA

Je li se nešto promijenilo

Granski kolektivni ugovori za osnovno i srednje školstvo bit će uskoro potpisani i vrijedit će do 1. rujna, a s produženom primjenom do 1. prosinca ove godine. Što se u pregovorima tražilo, što se dobilo ove godine, je li se nešto promijenilo – o tome je na prošlotjednoj konferenciji za medije govorio Željko Stipić, predsjednik Preporoda:

– Kroz kolektivne pregovore uspjeli smo spasiti ono što nam nitko nije ni htio uzeti, a može se reći da su završili i prije nego što su započeli. Naime, održana su samo dva sastanka pregovaračkih odbora i zanimljivo, odmah se nad pregovore nadvila prijetnja – ako sindikati ne potpišu kolektivne ugovore uslijedit će pravilnici o radu pa će radnici ostati bez pojedinih prava. To što je ministar Čorić već početkom veljače svim ministarstvima poslao dopis u kojem je jasno rekao da se kroz pravilnike o radu, ako ih i bude, nijedno materijalno pravo ne smije smanjiti, jednostavno se zabravilo se, a većinski su sindikati stalno nametali nekakvu brzinu kako bi pregovori završili što prije da ne bismo ugrozili prava radnika, koja ničime nisu bila ugrožena. Pregovori su vođeni u sjeni lokalnih izbora i nijedna si vlast ne bi dopustila nešto smanjivati ili oduzimati, pogotovo jer su sva materijalna prava bila osigurana u državnom proračunu, pa je bilo neupitno da će se ostvarivati.

U pregovorima za osnovnoškolski ugovor dogodio se obrat. Mislim tu na eliminiranje odredbi koje su diskriminirajuće za neki od sindikata. Jedna od njih je i ona koja regulira sastav komisija za zbrinjavanje tehnoloških viškova u školama, a godišnje se preko njih zaposli više od 500 učitelja i učiteljica u osnovnim školama. U te županijske komisije dva člana već petnaestak godina daje sindikat koji je većinski na razini

države pa čak i u županijama u kojima ima deset puta manje članova nego manjinski sindikat. Slijedom toga predstavnik Preporoda u posljednjih petnaestak godina nije sudjelovao u radu tih komisija. Bilo je godinama problema u njihovom radu, a novim kolektivnim ugovorom omogućeno da i predstavnik manjinskog sindikata potpisnika kolektivnog ugovora sudjeluje u radu županijskih komisija i komisije na državnoj razini, ali bez prava odlučivanja. No, i to je pomak, jer se postiže kontrola rada tih komisija u kojima će ubuduće biti dva predstavnika većinskog sindikata i jedan predstavnik manjinskog u županiji odnosno državi.

Osim ovog značajnog poboljšanja u osnovnoškolskom kolektivnom ugovoru, nema gotovo nikakvih promjena u granskim kolektivnim ugovorima. Pomak je napravljen i u srednjoškolskom kolektivnom ugovoru u koji je ugrađena odredba o isplati dnevnice u iznosu od 170 kuna. Značajno je i to, jer praksa nam govori da postoje dvije varijante isplate – u jednim školama dnevnicu je 170, a u drugima 150 kuna – rekao je Stipić.

Pregovori su završeni, kolektivni ugovori su parafirani i trebali su biti potpisani 31. ožujka, no potpisivanje je odgođeno za nekoliko dana. Preporod je i za ovu razinu pregovaranja 28. i 29. ožujka proveo izjašnjavanje članstva u svojih 356 podružnica na kojem je 86 posto članova u osnovnim i 81 posto u srednjim školama odlučilo da njihovi predstavnici potpišu granske kolektivne ugovore. Sukladno rezultatima izjašnjavanja Glavno vijeće Preporoda odlučilo je da Preporod potpiše Kolektivni ugovor za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama i Kolektivni ugovor za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama. M. Šimeg

prenosimo iz tiska

Glas Koncila

Glas Slavonije

NOVI LIST

školske novine

Subota, 8. travnja 2017. **Zadarski LIST** 47

FOTOGRAFIJA DANA

Marin GOSPIĆ

Šime Strikoman snimio je na zadarskoj rivi milenijsku fotografiju s 250 povjerenika iz sindikata Preporod

Jutarnji LIST

24 SATA

SLOBODNA DALMACIJA

Večernji list

Radnički PORTAL

Glasilo Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu
Preporod
Šubićeva 42/2
10000 Zagreb

Izdavač: SZHŠ Preporod
Uredništvo:
Gordana Kovač-Bluha
Sebastijan Troskot
Urednik: Željko Stipić

Glasilo je besplatno; objavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lipnja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01, ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142. Rješenjem Ministarstva kulture od 6. srpnja 1995. godine

klasa:612-10/95-01-1267,
ur-broj: 532-03-1/7-95-01.

Glasilo je oslobođeno poreza

Priprema i tisak: Denona d.o.o.